

26. september 2017

Miljødirektoratet
Postboks 5672 Sluppen
7485 TRONDHEIM

HØRING – FORSLAG TIL REVIDERTE PANTESATSER FOR DRIKKEVAREEMBALLASJE

Bakgrunn

«Å utnytte ressurser effektivt er essensen i god økonomi.» Slik starter Meld. St. 45 (2016–2017) *Avfall som ressurs – avfallspolitikk og sirkulær økonomi* fra juni 2017.

Dette må også få betydning for emballasjepolitikken. Her har vi to store utfordringer som må løses:

- Ressursene må utnyttes mer effektivt
- Emballasje som forsøplingsproblem må opphøre

Norge har en relativt høy gjenvinningsandel på emballasje, men det er likevel store mengder emballasje som forsvinner ut av gjenvinningssystemet og dels havner i naturen.

Daglig er det i gjennomsnitt 450 000 flasker/bokser som ikke pantes. Derav er det 210 000 som ikke materialgjenvinnes på noen måte. Av disse igjen er det 70 000 flasker/bokser, hver eneste dag, som det ikke kan redegjøres for, som i praksis må bety at de havner i naturen. I løpet av et år utgjør sistnevnte svimlende 25 millioner flasker/bokser.¹

Utover dette er det store mengder utenlandsk emballasje som også forsvinner ut av kretsløpet, og dermed ikke materialgjenvinnes, og dels havner i naturen. Også betydelige mengder annen emballasje fanges ikke opp av gjenvinningsordninger.

Pantesatser

Pant på drikkevareemballasje har over hundre års historie i Norge. Systemet er godt kjent og godt utbygd, med pantemuligheter stort sett overalt der flaskene/boksene selges. At det fortsatt er så store mengder drikkevareemballasje på avveie, mener vi i stor grad må forklares med at pantesatsene er for lave.

For emballasjeeenheter inntil 0,5 liter skjedde siste justering av pantesatsen i 1986. For de store enhetene skjedde dette i 1993. Pantesatsen på 1,00 kroner for de små enhetene burde, dersom den hadde vært justert i henhold til konsumprisindeksen, vært på 2,19 kroner i 2016. De store enhetene, med pantesatsen på 2,50 kroner, burde vært justert til 4,00 kroner i 2016, dersom den skulle fulgt konsumprisindeksen.

Vi mener videre at konsumprisindeksen ikke i tilstrekkelig grad fanger opp endringer i insentiver til panting som pantesatsene gir. Endring i kjøpekraft må også trekkes inn. 1 krone i dag betyr vesentlig mindre for folk enn i 1986, ikke bare fordi pengene reelt sett er blitt mindre verd, men også fordi reallønna har økt. Når vi får større kjøpekraft, er det logisk å anta at hver krone verdsettes mindre, og at pantesatsene dermed burde vært økt mer enn konsumprisindeksen, for å opprettholde panteinsentivet. Vi har ikke tilgang til god

---

¹ Infinitums årsrapport for 2016, side 42: http://issuu.com/aarsrapport-infinitum/docs/infinitum_rsrapport_web?e=31082266/53174915

statistikk over kjøpekraftsutvikling fra 1986 og fram til i dag, men antar at den ligger godt over utvikling i konsumprisindeksen.

Utover dette vil vi legger til at fokuset på ressursgjenvinning og redusert forsøpling heldigvis har økt i seinere tid, og at dette bør tilsi sterkere virkemidler, ikke bare en opprettholdelse av tidligere insentiver.

Naturvernforbundet mener derfor de foreslåtte nye pantesatsene er for lave. Pantesatsene må trappes ytterligere opp, og vi mener at de i første omgang bør økes til 3,00 kroner for de små enhetene og 5,00 kroner for de store enhetene.

Pant på tvers av landegrensene

Det er problematisk at det ikke gis pant for flasker og bokser som her kjøpt i et annet land. Forholdsvis høye priser på drikkevarer i Norge gjør at mengden medbrakte flasker og bokser fra utlandet utgjør et betydelig volum. Det eksisterer ingen insentiver til forbrukerne om å levere slike flasker og bokser til gjenvinning.

Dagens norske pantesystem har ingen problemer med å ta imot utenlandske enheter, og mange bokser aksepteres også av panteautomatene, uten at det utbetales pant for dem. Det er strekkodene som styrer om enhetene aksepteres eller ikke – og om det utbetales pant eller ikke.

Naturvernforbundet mener at norske myndigheter må jobbe for at det utbetales pant i Norge også for utenlandsk emballasje. I første omgang bør det inngås avregningsavtaler med våre nære naboland, som Sverige og Danmark, som også har pant på tilsvarende emballasje. Videre bør norske myndigheter arbeide for at det innføres et felles pantesystem i hele EU/EØS-området. Inntil sistnevnte er på plass, bør Norge gå i spissen og betale ut pant også for emballasje fra andre land enn dem det inngås avregningsavtaler med, finansiert gjennom en liten ekstra avgift på drikkevareemballasje solgt i Norge.

Pant på mer emballasje

I løpet av få år er bruken av engangsglassflasker uten pant økt betydelig i Norge. Gjenbruksflaskene er så godt som historie. Naturvernforbundet mener det er svært uheldig at den gode ordningen med pant på drikkevareemballasje nå uthules, og at pantbar emballasje byttes ut med emballasje uten pant eller andre insentiver for gjenbruk eller gjenvinning. Vi mener at lovverk og avgiftssystem må gjennomgås, slik at det ikke lenger blir attraktivt å selge drikkevareemballasje uten pant.

Vi mener også at det bør settes i gang et arbeid for å vurdere om også annen type emballasje kan inngå i panteordninger.

Problemer med panting

Til slutt vil vi peke på en liten detalj, som reduserer insentiver for panting. Og det er det faktum at manglende strekkode gjør at pantbare enheter avvises av panteautomatene. Siden strekkodene for flasker normalt er påført etiketten, forsvinner strekkoden om etiketten faller av. Vi mener derfor at det bør vurderes regler som krever at strekkodene må festes på flaskene på en bedre måte.

Med vennlig hilsen
Naturvernforbundet

fagsjef